

สาขาวิชาปรัชญาการศึกษา

จริยศาสตร์ในวรรณคดีไทย

ความหมาย

จริยศาสตร์ในวรรณคดีไทย (Ethics in Thai Literature) หมายถึง ความคิดที่ว่าด้วยความสุข ความดี ความถูกต้อง การประพฤติ การปฏิบัติตนให้เหมาะสมและสิ่งที่ดีที่สุดในมนุษย์ควรดำเนินชีวิตไปให้ถึง ที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทยสมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

ความเป็นมา

ผู้คนแต่ละชุมชนย่อมมีความสงสัยและหาคำตอบในปัญหาที่เขาสงสัยการหาคำตอบในปัญหาที่สงสัยเรียกว่า ปรัชญา ผลที่ได้เป็นสาระปรัชญา ซึ่งแบ่งได้เป็นสาขาญาณวิทยา ตรรกศาสตร์ อภิปรัชญา จริยศาสตร์ การศึกษาและการเมือง คนไทยก็คงคิดปรัชญาและเรียนรู้ปรัชญาของชุมชนอื่น เช่น เรียนรู้ปรัชญาของอินเดีย จีน แล้วนำมาหล่อหลอมเป็นความคิดปรัชญาของไทย แต่ไม่มีการเขียนความคิดทางปรัชญาไว้เป็นการเฉพาะตัว เช่น ปรัชญาอินเดีย ปรัชญาจีน ปรัชญากรีก ปรัชญาตะวันตก ความคิดทางปรัชญาของคนไทยจะสอดแทรกอยู่ในเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะในวรรณคดีไทย สมัยต่าง ๆ เช่น วรรณคดีสมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

จริยศาสตร์ในวรรณคดีไทยสมัยสุโขทัยมีมากมาย และเป็นหลักจริยศาสตร์ประเภท คำสั่งเด็ดขาดตาม

แนวของคานท์ นักปรัชญาชาวเยอรมันที่ว่า “จงทำ” แต่ความคิดของคานท์ดังกล่าวนี้ เกิดทีหลังจริยศาสตร์ในสมัยสุโขทัยถึงประมาณ ๔๓๒ ปีที่ปรากฏอยู่ดังหลักฐานในจารึกพ่อขุนรามคำแหงว่า “วันเดือนดับ เดือนออกแปดวัน วันเดือนเต็ม เดือนบ่างแปดวัน ผุ่งปู่ ครูเถร มหาเถรขึ้นนั่งเหนือขดาร์นี้สวดธรรมแก่อุบาลสกฝูงถ้อยจำศีล” “พ่อขุนรามคำแหง...หาเป็นครูอาจารย์สั่งสอนไทยทั้งหลายให้รู้บุญรู้ธรรมแท้แก่คน อันมีในเมืองไทย” พ่อขุนรามคำแหงก็ทรงปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมเป็นเยี่ยงอย่างแก่พสกนิกรของพระองค์ท่าน จึงทำให้คนในเมืองสุโขทัย “ไพร่ฟ้าหน้าใส” มีความสุข “มักทานมักทรงศีล มักโอยทาน” “บ่เข้าผู้ลักมักผู้ช้อน เห็นข้าท่านบ่ใครพิน เห็นลินท่านบ่ใครเดียด” คำสอนที่ถือได้ว่าเป็นตำราจริยศาสตร์เล่มแรกของไทยโดยแท้ คือ สุภาสิตพระร่วงหรือบัญญัติพระร่วงที่สอนให้ประชาชนประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดี ด้วยบทอันไพเราะในสุภาสิตพระร่วง หรือ บัญญัติพระร่วง การสอนใช้วิธีพรรณนาด้วยบทประพันธ์อันไพเราะ ดังที่ขอคัดลอกมาเสนอให้อ่านกัน ดังนี้

สุภาษิตพระร่วง

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า	เฝ้าแผ่นภพสุโขทัย
มลักเห็นในอนาคต	จึงผายพจนประภาษ
เป็นอนุสาสนกถา	สอนคณานรชน
ทั่วธาตลพิงเพียร	เรียนอำรุงผดุงอาตม์
อย่าเคลื่อนคลาดคลาถ้อย	เมื่อน้อยให้เรียนวิชา
ให้หาสินเมื่อใหญ่	อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน
อย่ารื้อรานแก่ความ	ประพฤติตามบูรพระบอบ
เอาแต่ชอบเสียผิด	อย่ากอบปรกิจเป็นพาล
อย่าอวดหาญแก่เพื่อน	เข้าเถื่อนอย่าลิมพร้า
หน้าศีกอย่านอนใจ	ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน
การเรือดนเร่งคิด	อย่านั่งชิดผู้ใหญ่
อย่าใฝ่สูงให้เกินศักดิ์	ที่รักอย่าดูถูก
ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง	สร้างกุศลอย่ารู้โรย
อย่าโดยคำคนพลอด	เข็นเรือทอดทางถนน
เป็นคนอย่าทำใหญ่	ข้าไพร่อย่าไฝพูน
คบขุนนางอย่าโหด	โทษตนผิดรำพึง
อย่าคะนึ่งถึงโทษท่าน	หวานพิซจักเอาผล
เลี้ยงคนจักกินแรง	อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่
อย่าใฝ่ตนให้เกิน	เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว
น้ำเซียวอย่าขวางเรือ	ที่ชุ่มเสื่อจงประหยัด
จงเร่งระมัดพิงไฟ	ตนเป็นไทยอย่าคบทาส
อย่าประมาทท่านผู้ดี	มีสินอย่าอวดมั่ง
ผู้เดมาสั่งจงจำความ	ที่ขวากหนามอย่าเสียเกือก
ทำร้ายเรือกไว้กันตน	คนรักอย่าวางใจ
ที่มีภัยพิงหลีก	ปลีกตนไปโดยด่วน
ได้ส่วนอย่ามักมาก	อย่ามีปากกว่าท่าน

รักตนกว่ารักทรัพย์
 เห็นงามตาอย่าปอง
 ที่ทับจมีไฟ
 ทางแถวเถื่อนโคลคลา
 โทษตนผิดพึงรู้
 รักดีอย่าด่วนเคียด
 ที่ผิดช่วยเตือนตอบ
 อย่าขอของรักมิตร
 พบศัตรูปากปราศัย
 อย่ามัวเมาเนื่องนิจ
 พึงผันเผื่อต่อญาติ
 คนพาลอย่าพาลผิด
 เมื่อพาทีพึงตอบ
 ช่างไล่เล่นเสียงหลบ
 อย่ากอบประจิดริษยา
 อย่าปลุกฝึกกลางคลอง
 พลันฉิบหายวายม้วย
 จงยลเยี่ยงสัมฤทธิ์แตกมิเสีย
 ภายใต้อ่านำออก
 อาสาเจ้าจนตาย
 ของแพงอย่ามักกิน
 โอบอ้อมเอาใจคน
 ท่านไต่อย่าหมายโทษ
 ยอครูยต่อหน้า
 ยอมิตรเมื่อลับหลัง
 เยียวสะเทินจะอดสุ
 ผิดอย่าเอาเอาแต่ชอบ
 เข้าออกอย่าวางใจ
 เยียวผู้ซึ่งจะคอยโทษ

อย่าได้รับของเข็ญ
 ของฝากท่านอย่ารับ
 ที่ไปจงมีเพื่อน
 ครูบาสอนอย่าโกรธ
 สู้เสียสินอย่าเสียศักดิ์
 อย่าเบียดเสียดแก่มิตร
 ที่ชอบช่วยยกยอ
 ชอบชิตมักจางจาก
 ความในอย่าไซเขา
 คิดตรงตริทุกเมื่อ
 รู้ที่ตลาดที่หาญ
 อย่าผูกมิตรไมตรี
 จงนบอบผู้ใหญ่
 สุวานขออย่าขบตอบ
 เจรจาตามคดี
 อย่าปองเรียนอาถรรพ์
 อย่ายลเยี่ยงถั่วแตกมิติด
 ลูกเมียอย่าวางใจ
 ภายนอกอย่านำเข้า
 อาสาขายจงพอแรง
 อย่ายินคำคนโลก
 อย่ายลเหตุแต่ใกล้
 คนโหดให้เอ็นดู
 ยอเข้าเมื่อแล้วกิจ
 เมียลูกยังอย่าสรรเสริญ
 อย่าชังครูชังมิตร
 นอบตนต่อผู้เฒ่า
 ระวังระไวหน้าหลัง
 อยากริ้วโกรธเนื่องนิจ

ผิวผิตปลิตไปร้าง

เครื่องสรรพยุทธอย่างวางจิต

อย่าทำการที่ผิด

โต้ตอบอย่าเสียคำ

พรรคพวกพึงทำนุก

ยลเยี่ยงไถ่กนกกระทำ

ระบือระบือนอย่าฟังคำ

อย่าใช้คนบังบด

ฝากของรักจงพอใจ

รักดีจงอย่าเกียจ

นอบนบใจใส่สุทธิ์

อย่าถากคนด้วยตา

อย่าเลียนครูเตือนดำ

คนทรยศอย่าเชื่อ

อย่าผูกมิตรคนจร

ความชอบจำใส่ใจ

เมตตาตอบต่อมิตร

อย่านินทาผู้อื่น

คนจนอย่าดูถูก

ตระกูลตนจงคำนับ

ท่านรักตนจงรักตอบ

ความแค้นให้ประหยัด

อย่าดูถูกว่าน้อย

อย่าปองภัยต่อท้าว

อย่าเข้าแบกงาข้าง

ปางมีชอบท่านช่วย

ผิจะบังบังจงลับ

ผิจะคั่นคั่นจงตาย

ผิจะแก้แก้จงระง่าง

ข้างตนไว้อาวุธ

คิดทุกข์ในสงสาร

คิดชวนชวายุที่ชอบ

คนขำอย่าร่วมรัก

ปลุกเอาแรงทั่วตน

พาลูกหลานมากิน

การกระทำอย่าด่วนได้

ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก

เฝ้าท้าวไถ่อย่าทรนง

เจ้าเคียดอย่าเคียดตอบ

อย่าชูดคนด้วยปาก

อย่าพาผิดด้วยหู

อย่าริกล่าวคำคด

อย่าแผ่เพื่อความผิด

ท่านสอนอย่าสวนตอบ

ระวังระไวที่ไปมา

คิดแล้วจึงเจรจา

อย่าตื่นคนยกตน

ปลุกไมตรีทั่วชน

อย่าจับลิ้นแก่คน

ท่านนอบตนจงนอบแทน

เผ่ากษัตริย์เพลิงงู

หึงห้อยอย่าแข่งไฟ

อย่ามักหัวพลันแตก

อย่าออกก้างขุนนาง

ปางป่วยท่านชิงชัง

ผิจะจับจับจงมัน

ผิจะหมายหมายจงแท้

อย่ารักห่างกว่าชิด

คิดข้างหน้าอย่าเบา
 เมื่อเข้าศึกระวังตน
 จงยั้งผู้ผู้มีศักดิ์
 อย่าตึงให้แก่กา
 อย่าใจเบาจงหนัก
 ข้าแก่ร้ายอดเอา
 อย่ารักลมกว่าน้ำ
 อย่ารักเดือนกว่าตะวัน
 ผู้เป็นปราชญ์ผู้ฟังสติ
 โดยอรรณถอันถ่องถ้วน
 เลิศอ้างทางธรรม แลนา ฯ

อย่าถือเอาต้นกว่าลิก
 เป็นคนเรียนความรู้
 อย่ามั่งง่ายมิตี
 อย่าตีปลาหน้าไซ
 อย่าตีสุนัขห้ามเห่า
 อย่ารักเทากว่าผม
 อย่ารักถ้ากว่าเรือน
 สบสิ่งสรรพโอวาท
 ตรีบทริตรองปฏิบัติ
 แถลงเลศเหตุเลือกถ้วน

บัณฑิต เจ็ดจำแนกแจ่ง
 ทิต ยบุลบรรหาร
 พระ ปิ่นนคราสถาน
 ร่วง ราชนามนี้ไต่

พิสดาร ความเอย
 เหตุไว้
 อุดรสุข ไทยนา
 กล่าวถ้อยคำสอน ฯ

สุภาษิตนี้มีทั้งคำสอนที่ตรงไปตรงมา เช่น “อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน” และมีทั้งคำประพันธ์แบบเปรียบเทียบที่ต้องทำความเข้าใจ เช่น “น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ” อันมีความหมายว่า อย่าขัดขวางในเวลาที่มีความรุนแรง เพราะนอกจากจะไม่ได้ผลแล้วยังจะเสียผลอีก ส่วนจรรยาบรรณที่ปรากฏในตำรับนางนพมาศ นั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ชีวิตของแต่ละคน “ถึงซึ่งนิพพานด้วยเนื้อนาบุญ” กล่าวคือ กระทำตนให้มีความสุข ความสงบ ความเย็น ด้วยจิตใจที่ไม่มีความโลภ ไม่มีความโกรธ ไม่มีความหลง การจะถึงซึ่งสภาพดังกล่าวก็ด้วยการทำบุญ ทำทาน ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ดังเช่น ทศพิธราชธรรม อันเป็นธรรมของ

ผู้ปกครองที่ดี 10 ประการ คือ

1. การให้ทาน
2. ความประพฤติดีงาม
3. ความเสียสละ
4. ความซื่อตรง
5. ความอ่อนโยน
6. ไม่หมกมุ่นในความสุขสำราญ
7. ความไม่โกรธ
8. ไม่ข่มเหงเบียดเบียนผู้อื่น
9. ความอดทนเข้มแข็งไม่ท้อถอย
10. ความไม่คลาดจากธรรม

การปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นมี 5 ประการ คือ

1. ใช้วาจาอ่อนหวาน
2. ปฏิบัติตนให้ละมุนละม่อมไม่เยอหยิ่ง
3. ไม่มีความอิจฉาริษยาพยาบาทปองร้ายผู้ใด
4. ใครรักให้รักตอบ
5. ใครทำชอบให้ทำตาม

จริยธรรมที่สำคัญอันปรากฏในตำรับนางนพมาศ คือ “การประพฤติแต่สิ่งดี ละสิ่งชั่ว” มีรายละเอียดอยู่ทั่วไปในหนังสือเล่มนี้ดังเช่น หลักปฏิบัติ 12 ว่า

1. มีความพากเพียร
2. รู้จักสิ่งผิดและสิ่งชอบ
3. อย่าเกียจคร้านในกิจการทั้งปวง
4. อย่าเอาแต่ใจตัวเอง
5. มีอุตสาหะทุกเช้าค่ำ
6. อย่ารักผู้อื่นมากกว่ารักตัวเอง
7. อย่ากลัวคนมีบุญมากกว่าเกรงใจ
8. อย่าเข้าด้วยผู้กระทำผิด
9. ทูลความสิ่งใดอย่าได้กล่าวเท็จแถมจริง
10. ยานำพระราชดำริอันเป็นความลับฝ่ายใน ออกไปไขฝ่ายนอก
11. อย่าทำน้ำใจโลเล
12. จงมีใจสวามิภักดิ์ รักใคร่ในพระเดชพระคุณ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในหนังสือ **มังรายศาสตร์** ซึ่งเป็นกฎหมายของ บ้านเมืองสมัยสุโขทัยนั้น มีข้อห้าม มิให้ประพฤติผิด ทำนองคลองธรรม และมีบทลงโทษตามความผิด นั้น ๆ ซึ่งก็เท่ากับเป็นหนังสือห้ามมิให้ประพฤติชั่ว ถ้าใครประพฤติผิดก็จะได้รับโทษ ตั้งแต่ประหารชีวิต

ตัดตีน ตัดมือ เอาไปขายเสียต่างเมือง ถูกคุมขังหรือถูก ปรับเป็นเงิน เห็นได้เป็นรูปเป็นธรรม มิใช่สร้างภาพให้เกิดความกลัวที่จะกระทำผิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผู้กระทำผิดร้ายแรงควรประหารชีวิต มีดังต่อไปนี้

1. ฆ่าผู้ไม่มีความผิด
2. เกาะกุมลูกท่านหรือข้าท่าน ไปฆ่าเอาทรัพย์
3. ทำลายกฏวิหารพระพุทธรูป
4. ชุ่มคอยปล้นกลางทาง
5. ชิงทรัพย์ท่าน
6. รับผู้คนของท้าวพระยามาพักในบ้าน
7. ลักของพระองค์
8. ลูกล่าพ่อ
9. ลูกล่าแม่
10. น้องฆ่าพี่
11. ฆ่าเจ้า
12. เมียฆ่าผัว”

“มาตรา 1 พ่อแม่ตาย มีลูกหลายคน หากแบ่งปันเข้าของกันไม่ได้ ถ้าพ่อแม่สั่งไว้อย่างใดมีพยานรู้เห็นก็ให้เป็นไปตามคำสั่งนั้น ถ้าผู้ตายมิได้สั่งเสียไว้ให้พิจารณาว่าลูกคนไหนถือพ่อแม่เป็นศัตรูหรือไม่ พ่อแม่ขายลูกคนไหนไปหรือไม่ได้ขาย ลูกคนไหนยากจน หรือไม่ ลูกคนไหนทำคุณแก่พ่อแม่ ก็แบ่งให้มากน้อยตามควร”

“มาตรา 1 เมียผู้ใดไปหาชู้ถึงเรือนผู้ชายได้จับและกอดไม่ได้นอนร่วมกันให้มัดผ้าขาวดอกดอกไม้ไปขมาผู้ผัว ผิดผู้ผัวไม่ยินยอมจะไหม (ปรับ) ให้จงได้ก็ให้เขียนเมียมัน 20 ที่ผู้ชาย 33 ที่ แล้วจึงไหมตามกรณี

อันไม่ได้นอน ร่วมกันนั้นเกิด เพราะว่าหญิงมันเลวไปหาผู้ชายถึงเรือน”

“มาตรา 1 ตระกูลพระยาเสนามาตย์เจ้าเมืองก็ ต้มกั๊กเมียท่าน ให้ไหม 3,300 เงินเจ้าหมื่นอันกินเมือง เล็กกั๊กเมียท่าน ให้ไหม 2,200 เงิน ผิเจ้าขุนมูลนาย ก็ให้ตัดลินตาม ประเพณีอันหนักอันเบาเรียกลินใช้ กรณีได้หลับได้นอนด้วยกันเป็นเกณฑ์ ให้แบ่งส่วนลงแบบเดียวกับไพร่ผู้กระทำผิดนั้น”

“ข้ามักเมียข้าให้ไหม 52 เงิน”

“ผู้ใดตัดต้นไม้ที่หวงห้ามให้ชดใช้ต้นละ 52 เงิน” ทั้งหมดที่กล่าวมาในบทนี้ ล้วนแต่เป็นจริยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จริยศาสตร์มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทย สมัยอยุธยา ก็เป็นจริยศาสตร์ชนิดคำสั่งเด็ดขาดที่ว่า “จงทำ...” เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย

เมื่อพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของกรุงสยามนั้น พระองค์ท่านได้วางรากฐาน จริยศาสตร์ที่สำคัญไว้ คือ ความซื่อสัตย์ของข้าราชการ และประชากรราษฎรที่ต้องปฏิบัติดังที่ปรากฏใน **ลิลิตโองการแช่งน้ำ** และมีพิธีกระทำถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา อันเป็นพิธีสาบานตนว่าจะไม่คิดทรยศ ถ้าผู้ใดคิดไม่ซื่อก็จะได้รับภัยพิบัติต่าง ๆ ถ้าผู้ใดซื่อสัตย์ก็จะได้รับการปฏิบัติด้วยผลตอบแทนในทางดี ดังมีข้อความที่ว่า

“ใครชื่อเจ้าเตม นาง ใครชื่อร้างควายทอง ใครชื่อฟ้าสองย่าวเร่งยิน ใครชื่อสินภตรา ใครชื่อใครรักเจ้าจยค” แต่ถ้าใครคิดทรยศ “บชื่อนำตัดคอบชื่อนหมาหมีเสื่อเช่นเขี้ยว”

รากฐานความซื่อสัตย์ดังกล่าวนี้ มีปรากฏเป็นคำสอนอยู่ทั่วไปในวรรณคดีสมัยอยุธยา ดังเช่น **ลิลิตยวนพ่าย** มีโคลงสอนความซื่อสัตย์ไว้ว่า

“ใครคดใครชื้อร้าย ดีใด ก็ดี”
ใครใครครองตนบยพ ท่านม้วย
ชื่อนึกแต่ในใจ จงช่อน ก็ดี
พระอาจลวงรู้ด้วย จุดหมาย

ข้าโทธิเบศผู้ ไตใด ก็ดี
ตายเพื่อภักดีโดย ชื่อพร้อม
คือคนอยู่เป็นใน อธิโลกย
บรโลกนางฟ้าล่อม เลอคอินทร ฯ
ทวยใดเจ้าเกื้อโภค ภูลมี มังงนา
ครึ่งถวิลภักดี แต่เจ้า
ชื่อยืนอยู่แสนปี เป็นคู่ ตายนา
ตายก็ดีได้เข้า ชวงน้ำนรกานต์ ฯ”

ใน **เพลงยาวพระนิพนธ์เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร** มีถ้อยคำพรรณนาว่า

“ขอกอดสัตย์ไปจนสิ้นชีวา”

คำสอนที่ให้ประชาชนปฏิบัติในชีวิตประจำวันนั้น วรรณคดีไทยสมัยอยุธยา เน้นเรื่องศีลห้า มีปรากฏอยู่ทั่วไป ดังโคลงที่พรรณนาไว้ใน **สมุทรโฆษ คำฉันท์** ว่า

“โอวาททนุสาสนบำเพ็ญ ศิลเบญจพร้อมเพรียง
ไพร่ฟ้าสุขารมย์เพียง จักรพรรดิผ่านสุธา”

ใน **ลิลิตพระลอ มีโคลงสอนให้ปฏิบัติ** ข้อ “อย่าโง่เขลาผิดเมียใคร” ว่า

“ร้อยชู้ฤาเท่าเนื้อ เมียตน
เมียแลพันฤาดล แม่ได้
ทรงครรรค์ลอดป็นคน ฤาง่าย แลนา
เลี้ยงยากนักท้าวไท ธิราชผู้มีคุณ ฯ”

ใน **มหาชาติคำหลวง** และ **กาพย์มหาชาติ** นั้น สอนให้มนุษย์มุ่งมั่นทำทาน ดังที่พระเวสสันดรประทานความคิดไว้ว่า

“อันว่าทานภายใน ควรเราให้ตามผู้ใดจะมา
ขอ เราก็กยกยอให้ตามใจมัน แม้ผู้ใดจะปรารภนา
จะมาขอซึ่งดวงใจ เราก็กยกให้ดังใจมัน
ถ้าผู้ใดจะมาอาพาศ ขอโนยเนตรเรา ก็เอาให้
ดังใจจง ถ้าผู้ใดประสงค์จะมาปลงขอเอา ตัวเรา
ไปเป็นทาส ก็ตามแต่จะปรารภนาเอาไป”

แม้แต่พระนางมัทรีพระมเหสี และกัณหา
ชาลี พระลูกรักทั้งสองพระองค์ พระเวสสันดรก็
ประทานให้ตามแต่ผู้ใดจะปรารภนา อันถือว่าเป็น
มหาทานที่ยิ่งใหญ่

เรื่องการทำบุญทำทาน ปฏิบัติธรรมนี้ มีอยู่
ทั่วไปในวรรณคดีไทย สมัยอยุธยา ดังใน **โคลงทวาทศ
มาส** มีความว่า

“ถวายบุญแบ่งแกลังกล่าว	ผลเผยอ
ถวายพระเปรียงพลางบน	บ่นน่อง
โคมทองรังรองเลอ	แซแซง
บุญกุศลเรียงพร้อม	พรั่ถวายฯ”

ความกตัญญูรู้คุณท่าน เป็นคำสอนที่สำคัญอีก
ประการหนึ่งในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา ดังที่สะท้อน
อยู่ในเรื่อง **ศิริวิบุลกิตติ์**

สำหรับการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันก็ด้วยการ
ปฏิบัติธรรมห้าประการคือ

1. เมตตากรุณา
2. ประกอบสัมมาอาชีพ
3. กามสังวร
4. พูดคำจริง
5. มีสติ

นอกจากนี้มีคำสอนเกี่ยวกับพรหมวิหารสี่ 4
ประการคือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ตามที่
หลวงศรีปริชาอธิบายไว้ใน **ศิริวิบุลกิตติ์**

โคลงพาสสอนน้อง และ **โคลงราชสวัสดิ์** พระ
ราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ถือได้ว่า

เป็นจริยศาสตร์สำคัญของไทย ที่พระมหากษัตริย์ทรง
ใช้สั่งสอนประชาชน

ในชีวิตจริงมีจริยศาสตร์ปรากฏในกฎหมายทั่วไป
ที่ห้ามประชาชนทำผิดกฎหมาย เพื่อให้ชีวิตตนเอง และ
ผู้อื่นมีความสุขปราศจากทุกข์ และถ้าผู้ใดทำผิดก็จะ
ได้รับโทษตามเหตุอันตนได้กระทำนั้น ดังเช่น “เมื่อตก
ปากลงคำกันแล้ว ภายหลังมากลับคำเสียก็ให้ปรับไหม
ได้ ด้วยเหตุพลั้งปากเสียศีล พลาดดินตกต้นไม้”

เป้าหมายสูงสุดในการสอนให้มนุษย์กระทำความ
ดี ละความชั่ว ทำจิตใจให้มีขุนมัว มีแต่จิตที่สะอาด สว่าง
สงบ ละความโลภ ละความโกรธ ละความหลง อันเป็น
เหตุสำคัญของความทุกข์ของมนุษย์ทุกคนนั้น ก็อยู่ที่
การเข้าถึง “มหานครนฤพาน” หรือ “นิพพาน” คือ
สภาพการณ์ที่สิ้นทุกข์มีแต่ความสุข ความสงบ ความ
เย็น มนุษย์ทุกคนสามารถไปถึง “นครนฤพาน” ได้ด้วย
การปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา พิจารณาเห็นไตรลักษณ์
กฎแห่งกรรม อริยสังขล แล้วดำเนินชีวิตตามวิถีแปด
ประการร่วมกัน คือ มีความเห็นชอบ ดำริชอบ
พูดชอบกระทำชอบ อาชีพชอบ เพียรชอบ สติชอบ
และสมาธิชอบ

1. ความเห็นชอบ คือ ความเห็นถูกต้องเข้าใจถูกต้อง
ต้องว่าชีวิตคืออะไรมีลักษณะเช่นไร ดำเนินไปได้ด้วย
อะไร มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ไหน ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว
แต่ต้น การที่บุคคลเห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว บาป คือ
จิตใจที่ขุนมัว เร่าร้อน ทุรนทุราย บุญคือ จิตใจที่สงบ
เย็นอิมเอิบ มารดาบิดา คือ ผู้มีพระคุณอันประเสริฐ ที่
ให้กำเนิดชีวิตเรา มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ ด้วย
ความสามารถของตนเอง

2. ความดำริชอบ คือความคิดชอบ ประกอบ
ไปด้วยการดำริที่จะทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว ไม่ทำ
จิตใจให้ขุนมัว ไม่เกลือกกลั้วอธิบายมุขม่งแต่สุคติ ริแต่
จะต้องสู้อุปสรรคด้วยตนเอง เกรงกลัวว่าตัวจะหมกมุ่น
อยู่ในกาม จึงดำริที่จะออกทุกยาม ละความพยาบาท

ไม่เบียดเบียนผู้ใด ตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ นอบน้อมถ่อมตน เคารพบุคคลผู้มีพระคุณ และกตัญญูรู้คุณท่าน

3. การพูดชอบ คือ การกล่าวแต่ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นชื่นใจ แต่มีใจคายขอบปอนัน พูดแต่คำจริง ไม่ใช่คำเท็จ เว้นการพูดสอเสียด เหยียดหยาม หยาบคาย และเพื่อเจ้อ หาประโยชน์มิได้ เป็นคำพูดที่ไม่สมานสามัคคี ควรพูดแต่คำที่ไม่เกิดโทษต่อตนและผู้อื่น

4. การกระทำชอบ คือ การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ และไม่ประพฤติ ผิดในกาม เว้นจากการดื่มสุรา

5. การประกอบอาชีพชอบ คือ การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ค้าขายมนุษย์และสัตว์ ไม่ค้าขายสุรา ยาพิษ เป็นต้น

6. ความเพียรชอบ คือ เพียรระวังบาปอกุศลที่ยังไม่ได้เกิด ไม่ให้เกิดเพียรละบาปอกุศลที่ตนทำให้เกิด เพียรให้กุศลที่ยังไม่เกิดได้เกิดขึ้นในตนเพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นในตนแล้ว มิให้แคล้วหายไปแต่ทำให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น เช่น ระวังมิให้มีความคิดที่ไม่ดีต่อผู้อื่น เสีย แต่กลับคิดถึงแต่ด้านดีของเขา และให้คิดถึงความคิดของเขาให้มากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้น

7. การมีสติชอบ คือ การพิจารณาตนเองอยู่เสมอ พิจารณาว่าร่างกายเปลี่ยนแปลงไปไม่ยั่งยืน พิจารณาความรู้สึกว่าไม่เที่ยง สุขทุกข์เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาจิตที่ปรารถนาความใคร่เป็นจิตที่ขุ่นมัว เคร้าหมอง ควรขจัดออก พิจารณาธรรม คือ กำเนิดของชีวิต ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต ความดับของชีวิต พิจารณากิเลสเกิดจากการที่ตาเห็น หูได้ฟัง จมูกได้ดม ลิ้นได้ชิม กายได้สัมผัส จิตไปคิดเข้า

8. การมีสมาธิชอบ คือ ความมั่นคงแห่งจิต ความคิดไม่วอกแวก แต่สงบเจียบ ดิ่งเดี่ยวอยู่ในสิ่งเดียวสิ่งหนึ่ง แม้มีเหตุซึ่งมากกระทบก็ไม่สะดุ้งสะเทือน

การปฏิบัติด้วยมรรค 8 ประการดังกล่าวนี้

คือ การกระทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้สงบ เป็นผู้มีศีล มีสมาธิ และมีปัญญามีผลทำให้ตนเอง และผู้อื่นไม่เดือดร้อน มีแต่ความสุข ความสงบ ความเย็น เป็นจิตใจที่สะอาด สว่าง สงบหลุดพ้นจากความทุกข์ มีอิสระเสรีภาพอย่างยิ่ง เป็นผู้ “นฤทุกข์ มีแต่ “เกษมสุข” ตลอดกาล

กฤษฎาสอนน้องคำฉันท์ เป็นวรรณคดีในสมัยธนบุรีสอนจริยศาสตร์ที่สำคัญให้หญิงปฏิบัติตนเพื่อความ สุข ความสงบในการครองเรือน ดังตัวอย่างคำสอนเรื่อง **การซื่อสัตย์ต่อสามีและอื่น ๆ** ดังนี้

“อย่าเยี่ยงหญิงบาป เห็นแต่โลภลาภ โลภียวิสัย ความอายไม่คิด คิดแต่สนุกใจ ไม่เกรงโภภักย์ อาชญา สวามี”

“พ่อพ่อแม่ผู้ บ่ได้เกรงกลัว ถ้อยคำย่ายี่ พี่น้อง เพื่อนบ้าน พาลตาพาลตี ไม่มีไมตรี ร่วมรักสักคน”

“สู้เสียชีวิตวาย บ่ให้ชนสลาย ก็ควรในคงสัตยา”

“ความสัตย์เป็นสัตย์เสนาหา อชฌาภิรียา เป็นสัตย์ สวัสดิ์วรกาย”

“เดินทางพบชายเสสรवल อย่าแยมัประยวน ตอบถ้อยคำทำขวยเขินใจ”

“เดินตามภิรียาอชฌาลัย แม้นลมพัดสไบ ระวังปกปิดนมนาง”

“ลुकนั่งระวังผ้าขัดขวาง อย่างนั่งทำวคาง ท้าวแขนออกไปไกลตัว”

“อย่างนั่งเอาป่าแบกหัว อย่าโงกโยกตัว จะเป็นทุจริตอัปรีย์”

“อย่างนั่งคาบันไต่ไม้ดี สนธยารাত্রี อย่าเร่ร้างตามเรือนคน”

“อย่างนอนร่วมไม้ชายถนน อย่างอนตากตน นอกเกยนอกชานชานา”

“แม้นนอนอย่าได้นอนนาน คิดถึงการงาน การมือการปากจงดี”

“กินน้อยชูปเนื้อเสียดศรี กินมากพักพิ

แต่พอประมาณดูงาม”

“จะเดินนอนนั่งทั้งสาม อุตส่าห์พยายาม
อริยาจพร้อมเสมอสมาน”

วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ ในบทละครเรื่อง
สาวตรี พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 6 กล่าวถึงกรณีคนมี
ศีลธรรมว่า

“อันควรทำต่อสัตว์ทั่วทั้งหลาย
คือมิได้ประทุษและปองร้าย
ทั้งด้วยกายวาจาอีกทั้งใจ
ควรเมตตาปราณีเป็นที่สุด
แก่มนุษย์และสัตว์ทั้งน้อยใหญ่
แม้ศัตรูผู้มาขอภัย
ก็ยอมยกโทษให้ด้วยปราณี”

คำสอนเรื่อง ความซื่อสัตย์ รักษาสัตย์ และ
กตัญญูเป็นสิ่งที่เน้นย้ำอย่างมาก ดังเช่นใน **รามเกียรติ์**
มีกลอนสอนว่า

“โอ้เจ้าดวงชีวิตพี่
ซื่อสัตย์สุจริตไม่หาได้
เมื่อแรกจะจากเวียงชัย
ใครจะห้ามเท่าไรไม่โยติ
กตัญญูลูมาเป็นเพื่อนยาก
แสนลำบากในป่าด้วยพี่”

ใน **นิราศนรินทร์** สอนความซื่อสัตย์ว่า

“เรียนจากจักเน็นน้อง จงเนา นะแม่
ศรีสวัสดิ์เทอญเยาว์ อย่าอ่อน
อำนาจสัตย์สองเรา คินร่วม
การรณรงค์ราชร้อน เร่งแล้วเรื่อยมา”

ความซื่อสัตย์ต่อเจ้านายจะเห็นได้จาก**ขุนช้างขุนแผน**
ความว่า

“อันตัวกูจะอยู่ให้จงภัย
เป็นว่าไม่ต้องการจะทานทน

เพียงถือสัตย์สุจริตไม่คิดหนี

แต่เท่านี้ก็พอจะเป็นผล

ไม่คิดคดต่อเจ้าข้าแฉงตน

ก็เป็นคนเลิศโลกย์อมลือชา”

นอกจากการสอดแทรกจริยศาสตร์ในเนื้อหา
วรรณกรรมแล้วยังมีหนังสือที่สอนจริยศาสตร์โดย
เฉพาะดังนี้

1. โคลงสุภาสิต ของเจ้าพระยาคลัง (หน)
2. กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ ของสมเด็จพระ
มหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส
3. สวัสดิรักษา ของสุนทรภู่
4. สุภาสิตสอนหญิง ของสุนทรภู่
5. เพลงยาวถวายโอวาท ของสุนทรภู่
6. โคลงโลกนิติ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาเดชาดิศร
7. ทศทิศสอนบุตร ของจันทน์
8. อิศริยานุภาพิต ของหม่อมเจ้าอิศริยานุ
9. สมบัติผู้ดี ของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรน
ทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล)
10. ทิโตปเทศ ของเสฐียรโกเศศและนาคะประทีป
11. แบบเรียนธรรมจริยา ของเจ้าพระยาธรรม
ศักดิ์มนตรี

ตัวอย่างคำสอนจริยศาสตร์ใน**โคลงโลกนิติ** มีดังนี้

“คนใดไปเสพด้วย คนพาล
จักทนทุกข์เนนาน เน้นแท้
ใครเสพด้วยทรงญาณ เปรมปราชญ์
เสวยสุขล้ำเลิศแท้ เพราะได้สดับดี”

“มิตรพาลอย่าคบให้ สนิทหนัก
พาลไซ้มิตรอย่ามัก กล่าวไถล
ครั้นคราวเคียดคุมชก เอาโทษ โสณา
รู้เหตุสิ่งใดไซร์ ส่อสิ้น กลางสนาม”

“ความรู้ดูยุ่งล้ำ คิดว่าควรเมื่องนับ เพราะเหตุอยู่กั๊บ โจรจ๊กเบียพบได้	สินทรัพย์ ยั้งไซรั กายอาด มาณา เร่รู้เรียนเอา”	“คนเมาสุรา คนบ้าคลั่ง คนโกรธ คนโลก คนต่วนได้ เหล่านี้ย่อม	คนลินเล่อ คนได้ทุกซ์คั๊บแค้น คนอดอยาก คนขลาด และไฟในกาม ไม่รู้จักรธรรม”
---	---	--	--

ตัวอย่างคำสอนจริยศาสตร์ใน**ทีโตปเทศ** มีดังนี้

“ถ้าเสพด้วยคนชั่วอาจจะทำให้ใจชั่วได้และย่อม
ประพฤติดนเป็นไปตามที่ได้เสวนะ เพราะฉะนั้น
ถ้าเสพกับผู้ประเสริฐแล้วก็ย่อมประเสริฐตามกัน”
“ความมีสามัคคีในระหว่างญาติมิตร แม้เขาจะ
น้อยยวสานบรรดาคักดีก็กว่ายอมเป็นการเจริญ
รุ่งเรืองแก่มนุษย์ เมล็ดข้าวถ้าเอาเปลือกออกเสีย
ก็งอกไม่ได้”

“ผู้มีจรรยาดีย่อมแสดงความเมตตากรุณาแก่
คนทั่วไปแม้ผู้ได้รับจะเลวทราม เปรียบเหมือน
พระจันทร์ยังมีแว่นความเอื้อเพื่อ ส่องแสงเข้าไป
ในบ้านของคนจัณฑาล”

การกำหนดจริยศาสตร์ดังกล่าวนี้มีการชี้ให้เห็น
โทษหรือประโยชน์ของการปฏิบัติดังเช่น ใน **ไตรภูมิ
โลกวินิจฉยกถา** ได้พรรณนาถึงโทษของการเสพสุรา
6 ประการว่า **“แลข้อซึ่งว่าเสพสุราเมรัยเป็นเหตุให้
บังเกิดความฉิบหาย”** นั้น นักปราชญ์พึงสันนิษฐานว่า

“โทษที่เสพสุราเมรัยนั้นมี
มากถึง 6 ประการ คือ
จะฉิบหายเสียจากทรัพย์
เพราะเสียค่าเหล้านั้นประการหนึ่ง

กินเหล้าแล้วก็มีกวีวาท ต่าทอชกต้อย ตีโบายกันประการหนึ่ง
กินเหล้าหนักแล้วก็มีโรคต่าง ๆ มีจักษุโรคเป็นอาทิประการหนึ่ง
กินเหล้าแล้วเดินไปข้างไหนเขาก็ตีฉินินทาถึงจะเป็นพญาก็หาส่ง่า
บ่มีได้ เป็นที่ดูหมิ่นถั่นแคลนประการหนึ่ง”

กินเหล้าแล้วมักหาความละเอียดบ่มีได้ การสิ่งใด
เป็นที่ละเอียดไม่ควรจะกระทำได้เลย เมื่อเมาเหล้าแล้ว
ย่อมกระทำได้ทุกประการตัดเสียได้ ซึ่งความละเอียด
เป็นคนหน้าชั่วหน้าดำนั้นประการหนึ่ง กินเหล้าหนัก
มักปัญญาอับประการหนึ่ง ประสมเข้าเป็นโทษกินเหล้า
6 ประการ”

และชี้ให้เห็นผลของการไม่ฆ่าสัตว์ว่า
“แลผลานิสงส์ที่รักษาศีลนั้นเล่า สมเด็จพระมหา
กรุณาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสสรรเสริญ เป็นอเนก
บรรยายแต่ศีลปาณาติบาตสิ่งเดียวนั้น ก็ให้สำเร็จผล
เป็นล้นพ้นเหลือหลาย ควรจะอัครรยบุคคลที่รักษาศีล
ปาณาติบาตได้ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตนั้น สืบไปในอนาคต

การเบื่องหน้าจะมีอวัยวะใหญ่หน่อยอันบริบูรณ์ ปมิดได้
วิกสิการ ปมิดได้เป็นคนบอด หนวก ง่อย เปลี้ย จักขา
นิอินทรีย์นั้นจะไม่มีที่เสีย จะบริบูรณ์ด้วยสีแลลัญฐาน
เป็นที่เจริญจิต รูปร่างนั้นจะงามแล่ลึซิด ไม่สูงนัก ไม่
ต่ำนัก กอปรด้วยสิริโสภาคย์ทุกสิ่งทุกอัน จะเรียวแรง
แข็งขันบริบูรณ์ ด้วยกำลังอันรวดเร็วว่องไว”

สำหรับการปฏิบัติตนชั่วทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก็มี **กฎหมายตราสาม
ดวง** ไว้ลงโทษผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้คนรู้จักยั้งคิดที่จะไม่
ประพฤตชั่ว ตัวอย่าง **กฎหมายตราสามดวง** มีดังนี้

“มาตราหนึ่ง ชายใดข่มขืนภริยาท่านถึงชำเรา
ให้ใหม่โดยประณมผิตเมียเป็นทวิคุณ ถ้าข่มขืน
มิได้ถึงชำเราให้ใหม่โดยประณมผิตเมีย”

“มาตราหนึ่ง หญิงนอกใจฟัว ฟัวจับหญิง
นอนหงายชายนอนคว่ำ ถ้าจะฆ่าชายนั้นเสียไซร์
ให้ฆ่าหญิงนั้นเสียด้วย อย่าให้ฆ่าแต่ผู้เดียว ถ้าฆ่าแต่
หญิงไซร์ให้ใหม่ฟัวตามบันดาศักดิ์เป็นพิไนยหลวง”

ปัจจุบันมีผู้เขียนตำราจริยศาสตร์ตามความคิด
ของปราชญ์ชาวตะวันตกกันไว้ ดังเช่นจริยศาสตร์ของ
โสกราตีส อริสโตเติล และคานท์ เป็นต้น มีตำราอธิบาย
จริยศาสตร์ของจีน อินเดีย อาหรับ และ มีตำราอธิบาย
ทฤษฎีทางจริยศาสตร์มากมาย สมควรหามาอ่านไว้
แล้วลองเปรียบเทียบกับจริยศาสตร์ไทยดูบ้างจะได้มี
ความคิดกว้างไกล

การนำมาใช้

สถานศึกษาควรนำจริยศาสตร์ในวรรณคดีไทย
ไปสร้างเป็นหลักสูตรให้ผู้เรียนรู้จริยศาสตร์ของไทย
เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตาม
ศีล 5 ได้แก่

1. ไม่ฆ่าสัตว์
2. ไม่ลักทรัพย์
3. ไม่ประพฤตผิดในกาม
4. ไม่พูดเท็จ
5. ไม่ดื่มสุรา

และปฏิบัติตนตามมรรค 8 รวมทั้งปฏิบัติตนตาม
เบญจธรรม 5 ประการ ได้แก่

1. เมตตากรุณา
2. ประกอบสัมมาอาชีพ
3. กามสังวร
4. พูดความจริง
5. มีสติ ลดละความชั่ว กระทำแต่ความดี ทำ
จิตใจให้สงบ

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรปฏิบัติตนตาม
หลักทศพิธราชธรรม ได้แก่

1. การให้ทาน
2. ความประพฤติดีงาม
3. ความเสียสละ
4. ความซื่อตรง
5. ความอ่อนโยน
6. ความไม่หมกมุ่นในความสุขสำราญ
7. ความไม่โกรธ
8. ไม่ข่มเหงเบียดเบียนผู้อื่น

9. ความอดทนเข้มแข็งไม่ท้อถอย

10. ความไม่คลาดจากธรรม

สำหรับการปฏิบัติตน เพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นที่

ควรนำมาใช้ ได้แก่

1. ใช้วาจาอ่อนหวาน
2. ปฏิบัติตนให้ละมุนละม่อมไม่เยอหยิ่ง
3. ไม่มีความความอิจฉาริษยาปองร้ายผู้ใด
4. ใครรักให้รักตอบ
5. ใครทำชอบให้ทำตาม

การปฏิบัติแต่สิ่งดี ละสิ่งชั่วมี 12 ประการดังนี้

1. มีความ پاکเพียร

2. รู้จักสิ่งผิดและสิ่งชอบ

3. อย่าเกียจคร้านในกิจการทั้งปวง

4. อย่าเอาแต่ใจตัวเอง

5. มีอุสาหะทุกเช้าค่ำ

6. อย่ารักผู้อื่นมากกว่ารักตัว

7. อย่ากลัวคนมีบุญมากกว่าเกรงเจ้า

8. อย่าเข้าด้วยผู้กระทำความผิด

9. ทูลความสิ่งใดอย่าได้กล่าวเท็จแถมจริง

10. ยำนำพระราชดำริอันเป็นความลับฝ่ายใน
ออกไปไขฝ่ายนอก

11. อย่าทำน้ำใจโลเล

12. จงมีใจสวามิภักดิ์รักใคร่ในพระเดชพระคุณ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์

บรรณานุกรม

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2551). ประวัติศาสตร์แห่งชาติ “ซ่อม” ฉบับเก่า “สร้าง” ฉบับใหม่. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2549). ปรัชญาในวรรณคดีสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร : SUNPRINTING

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2549). ปรัชญาในวรรณคดีสมัยอยุธยา. กรุงเทพมหานคร : SUNPRINTING

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2549). ปรัชญาในวรรณคดีสมัยธนบุรี. กรุงเทพมหานคร : SUNPRINTING

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2547). ปรัชญาในวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : SUNPRINTING